

מבחן סוף בקורס אינפיב-כתת הנדסאים סמסטר קיץ, מועד ב.

יום ד, ד כסלו התשע"ה 26-11-2014

- מורה : גיורא דולה.
- משך המבחן שלוש שעות.
- מותר להשתמש במחשבוניים לא מדעיים ובדפי הנוסחאות המצורפים.
- התשובות תכתבנה במחברת.
- יש לנמק את כל החשובים.
- המבחן כולל 9 שאלות.
- שאלות 1 סעיף א, ו 8 הן שאלות הוכחה בנות משקל של 10 נקודות כ"א. כל סעיף אחר משקלו 8 נקודות.

בהצלחה.

ענה על כל השאלות הבאות:

1. א. נסח והוכח את מבחן ראבה (גרסת האיברים) להתכנסות טורים חיוביים. (10%)

ב. בדוק התכנסות הטור הבא: $(8\%) \sum_{n=1}^{\infty} \frac{n!}{(e^2 + 1)(e^2 + 2)(e^2 + 3) \cdots (e^2 + n)}$

2. חשב את האינטגרל הבא: (8%)

$$\int \frac{x^2 - x + 3}{(x+1)^3} dx$$

3. מצא את השטח החסום על ידי הגרפים של הפונקציות: (8%)

$$g(x) = 5x^3 + x^2 - 7 \quad \text{ו} \quad f(x) = 2x^4 + 4x^3 - 7$$

4. חשב את אורך הקשת של העקומה $y = \frac{1}{16}x^4 + \frac{1}{2x^2}$ בתחום $4 \leq x \leq 5$ (8%)

5. בדוק התכנסות האינטגרל הבא: $(8\%) \int_1^{\infty} \frac{\sin(5x)}{x \ln x} dx$ נמק. (8%)

6. מצא את הגבול הבא: (8%)

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{1^7 + 2^7 + 3^7 + \cdots + n^7}{n^8} \right)$$

7. בדוק התכנסות ארבעה מתוך חמשת הטורים הבאים. נמק. (32%)

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(n!)^2}{(2n)!} \quad : \text{א}$$

$$\sum_{n=2}^{\infty} n^2 \cdot \sin^3 \frac{1}{n} \quad : \text{ב}$$

$$\sum_{n=2}^{\infty} \left(\frac{2n^2 - 3}{2n^2 + 5} \right)^{n^3} \quad : \text{ג}$$

$$\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n \frac{\sin(n!) \sqrt{n}}{n^2 \cdot \ln n} \quad : \text{ד}$$

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{(\ln n)^2}{2n} \quad : \text{ה}$$

8. הוכח כי אם לפונקציה f קיים אינטגרל בקטע $[a,b]$ אז f חסומה בקטע (10%).

בהצלחה!!!

דף נוסחאות

1. נוסחאות הכפל ופירוק לגורמים:

$$a^2 - b^2 = (a - b)(a + b), \quad (a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2;$$

$$(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3,$$

$$a^3 + b^3 = (a + b)(a^2 - ab + b^2), \quad a^3 - b^3 = (a - b)(a^2 + ab + b^2)$$

2. משוואה ריבועית

א. פתרון המשוואה $ax^2 + bx + c = 0$ (הוא $a \neq 0$) הוא $x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$

ב. פירוק הטרינום $ax^2 + bx + c = a(x - x_1)(x - x_2)$

3. חזקות ושורשים

$$a^x a^y = a^{x+y}, \quad (ab)^x = a^x b^x, \quad \sqrt[x]{a} = a^{\frac{1}{x}}, \quad \sqrt[x]{a^y} = a^{\frac{y}{x}},$$

$$\frac{a^x}{a^y} = a^{x-y}, \quad \left(\frac{a}{b}\right)^x = \frac{a^x}{b^x}, \quad \left(\frac{a}{b}\right)^{-x} = \frac{b^x}{a^x}, \quad a^0 = 1,$$

$$(a^x)^y = a^{xy}, \quad a^{-x} = \frac{1}{a^x}, \quad \sqrt[x]{a} \cdot \sqrt[x]{b} = \sqrt[x]{ab}$$

4. לוגריתמים.

הגדרת ה-log: $\log_a x = y \Leftrightarrow a^y = x$

תחום ההגדרה: $\log_a x$ מוגדר רק כאשר $x > 0$ ו- $0 < a, a \neq 1$

$$\log_a (x \cdot y) = \log_a x + \log_a y, \quad \log_a x^y = y \cdot \log_a x;$$

$$\log_a (x/y) = \log_a x - \log_a y, \quad \log_a \sqrt[y]{x} = \frac{1}{y} \cdot \log_a x;$$

$$\log_a x = \frac{\log_b x}{\log_b a}, \quad \log_a x = \frac{1}{\log_x a};$$

$$a^{\log_a x} = x, \quad \ln x = \log_e x, \quad e = 2.718281828\dots$$

$$\ln x = a \Rightarrow x = e^a$$

5. הגדרת נגזרת הפונקציה f בנקודה x_0 : $f'(x_0) = \lim_{x \rightarrow x_0} \frac{f(x) - f(x_0)}{x - x_0}$

6. נגזרות בסיסיות.

$$(x^a)' = ax^{a-1}, \quad (a^x)' = \ln a \cdot a^x;$$

$$(\sin x)' = \cos x, \quad (e^x)' = e^x;$$

$$(\cos x)' = -\sin x, \quad (\log_a x)' = \frac{1}{x \cdot \ln a};$$

$$(\tan x)' = \frac{1}{\cos^2 x}, \quad (\cot x)' = -\frac{1}{\sin^2 x};$$

$$(\ln x)' = \frac{1}{x}$$

7. כללי גזירה

$$(a \cdot f(x))' = a \cdot f'(x);$$

$$(f(x) \pm g(x))' = f'(x) \pm g'(x);$$

$$(f(x)g(x))' = f'(x)g(x) + f(x)g'(x);$$

$$(f(x)g(x)h(x))' = f'(x)g(x)h(x) + f(x)g'(x)h(x) + f(x)g(x)h'(x)$$

$$\left(\frac{f(x)}{g(x)}\right)' = \frac{f'(x)g(x) - f(x)g'(x)}{g^2(x)};$$

$$(f(g(x)))' = f'(g(x)) \cdot g'(x)$$

8. אינטגרלים מיידיים

$$\int 0 dx = C;$$

$$\int \frac{1}{x} dx = \ln |x| + C;$$

$$\int \cos x dx = \sin x + C;$$

$$\int \sin x dx = -\cos x + C;$$

$$\int e^x dx = e^x + C;$$

$$\int a^x dx = \frac{1}{\ln a} a^x + C;$$

$$\int x^a dx = \frac{1}{a+1} x^{a+1} + C, a \neq -1;$$

$$\int \frac{1}{\cos^2 x} dx = \tan x + C;$$

$$\int \frac{1}{\sin^2 x} dx = -\cot x + C$$

$$\int \frac{1}{\sqrt{a^2 - x^2}} dx = \arcsin \frac{x}{a} + C;$$

$$\int \frac{1}{a^2 + x^2} dx = \frac{1}{a} \arctan \frac{x}{a} + C$$

9. כללי אינטגרציה.

$$\int (f(x) \pm d(x)) dx = \int f(x) dx \pm \int g(x) dx;$$

$$\int af(x) dx = a \int f(x) dx;$$

$$\int f(x) dx = F(x) + C \Rightarrow \int f(ax+b) dx = \frac{F(ax+b)}{a} + C;$$

אינטגרציה בחלקים:

$$\int f(x)g'(x)dx = f(x)g(x) - \int f'(x)g(x)dx$$

אינטגרציה בחלקים בנסוח אחר:

$$\int u dv = uv - \int v du$$

החלפת משתנה אינטגרציה:

$$\int f(g(x))g'(x)dx = \int f(t)dt, t = g(x)$$

10. שמושי אינטגרלים

א. שטח : $S = \int_a^b (g(x) - f(x))dx$

ב. שטח בקואורדינטות קטביות: $S = \frac{1}{2} \int_a^b r^2(\varphi) d\varphi$

ג. נפח גוף סבוב סביב ציר x: $V = \pi \int_a^b (g^2(x) - f^2(x))dx$

ד. נפח גוף סבוב סביב ציר y: $V = 2\pi \int_a^b xf(x)dx$

ה. אורך קו: $l = \int_a^b \sqrt{1 + (f'(x))^2} dx$

11.

א. הזהויות היסודיות הטריגונומטריות

π רדיאן שווים ל-180 מעלות.

$$\sin x = \cos\left(\frac{\pi}{2} - x\right), \quad \sin^2 x + \cos^2 x = 1;$$

$$\tan x = \cot\left(\frac{\pi}{2} - x\right), \quad \tan x \cdot \cot x = 1;$$

$$\tan x = \frac{\sin x}{\cos x}, \quad \cot x = \frac{\cos x}{\sin x};$$

$$1 + \tan^2 x = \frac{1}{\cos^2 x}, \quad 1 + \cot^2 x = \frac{1}{\sin^2 x}$$

ב. סכום והפרש זוויות

$$\sin(\alpha \pm \beta) = \sin(\alpha)\cos(\beta) \pm \cos(\alpha)\sin(\beta).$$

$$\cos(\alpha \pm \beta) = \cos(\alpha)\cos(\beta) \mp \sin(\alpha)\sin(\beta). \quad :$$

$$\tan(\alpha \pm \beta) = \frac{\tan(\alpha) \pm \tan(\beta)}{1 \mp \tan(\alpha)\tan(\beta)}$$

ג. זוויות כפולות וחצויות:

$$\sin(2\alpha) = 2 \sin(\alpha) \cos(\alpha).$$

$$\cos(2\alpha) = \cos^2(\alpha) - \sin^2(\alpha).$$

$$\tan(2\alpha) = \frac{2 \tan(\alpha)}{1 - \tan^2(\alpha)}.$$

$$\cot(2\alpha) = \frac{\cot^2(\alpha) - 1}{2 \cot(\alpha)}.$$

$$\sin^2(\alpha) = \frac{1 - \cos(2\alpha)}{2}.$$

$$\cos^2(\alpha) = \frac{1 + \cos(2\alpha)}{2}.$$

$$\sin\left(\frac{\alpha}{2}\right) = \pm \sqrt{\frac{1 - \cos(\alpha)}{2}}.$$

$$\cos\left(\frac{\alpha}{2}\right) = \pm \sqrt{\frac{1 + \cos(\alpha)}{2}}.$$

$$\tan\left(\frac{\alpha}{2}\right) = \frac{1 - \cos(\alpha)}{\sin(\alpha)} = \frac{\sin(\alpha)}{1 + \cos(\alpha)}.$$

$$\tan^2\left(\frac{\alpha}{2}\right) = \frac{1 - \cos(\alpha)}{1 + \cos(\alpha)}.$$

ד. סכומים והפרשים:

$$\sin(\alpha) + \sin(\beta) = 2 \sin\left(\frac{\alpha + \beta}{2}\right) \cos\left(\frac{\alpha - \beta}{2}\right).$$

$$\sin(\alpha) - \sin(\beta) = 2 \sin\left(\frac{\alpha - \beta}{2}\right) \cos\left(\frac{\alpha + \beta}{2}\right).$$

$$\cos(\alpha) + \cos(\beta) = 2 \cos\left(\frac{\alpha + \beta}{2}\right) \cos\left(\frac{\alpha - \beta}{2}\right).$$

$$\cos(\alpha) - \cos(\beta) = -2 \sin\left(\frac{\alpha + \beta}{2}\right) \sin\left(\frac{\alpha - \beta}{2}\right).$$

ה. מכפלות:

$$\sin(\alpha) \cos(\beta) = \frac{\sin(\alpha + \beta) + \sin(\alpha - \beta)}{2}.$$

$$\cos(\alpha) \sin(\beta) = \frac{\sin(\alpha + \beta) - \sin(\alpha - \beta)}{2}.$$

$$\cos(\alpha) \cos(\beta) = \frac{\cos(\alpha - \beta) + \cos(\alpha + \beta)}{2}.$$

$$\sin(\alpha) \sin(\beta) = \frac{\cos(\alpha - \beta) - \cos(\alpha + \beta)}{2}.$$

תשובות

נשתמש במבחן ד'אלמברט אז $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n!}{(e^2+1)(e^2+2)(e^2+3)\cdots(e^2+n)}$

$$\text{נעבור } \frac{a_{n+1}}{a_n} = \frac{(n+1)!}{(e^2+1)(e^2+2)(e^2+3)\cdots(e^2+n)(e^2+n+1)} = \frac{n+1}{e^2+n+1} \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_{n+1}}{a_n} = 1$$

$$\text{למבחן ראבה } n\left(\frac{a_n}{a_{n+1}} - 1\right) = n\left(\frac{e^2+n+1}{n+1} - 1\right) = \frac{ne^2}{n+1} \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} n\left(\frac{a_n}{a_{n+1}} - 1\right) = e^2 > 1$$

הטור מתכנס לפי מבחן ראבה.

.2

$$\frac{x^2 - x + 3}{(x+1)^3} = \frac{A}{x+1} + \frac{B}{(x+1)^2} + \frac{C}{(x+1)^3}, x^2 - x + 3 = A(x+1)^2 + B(x+1) + C.$$

$$(x = -1) \rightarrow C = 5, Ax^2 + x(2A+B) + 5 = x^2 - x + 3, A = 1, B = -3, \frac{x^2 - x + 3}{(x+1)^3} = \frac{1}{x+1} + \frac{-3}{(x+1)^2} + \frac{5}{(x+1)^3}$$

$$\int \frac{x^2 - x + 3}{(x+1)^3} dx = \ln|x+1| + \frac{3}{x+1} + \frac{-5}{2(x+1)^2} + C$$

3

$$f(x) = 2x^4 + 4x^3 - 7 = g(x) = 5x^3 + x^2 - 7 \rightarrow f - g = 2x^4 - x^3 - x^2 = 0, x^2(x-1)(2x+1) = 0,$$

$$x = -0.5, 0, 1, (f-g)(-0.25) < 0, (f-g)(0.5) < 0, A = \int_{-0.25}^{0.5} (g-f) dx.$$

$$\int (g-f) dx = (1/4)x^4 + (1/3)x^3 - (2/5)x^5 = h(x). A = h(0.5) - h(-0.25) =$$

$$= [(1/64) + (1/24) - (1/80)] - [(1/1024) - (1/192) + (1/2560)] =$$

$$= \frac{(15+40-12)}{960} - \frac{(15-80+6)}{15360} = \frac{43}{960} - \frac{-59}{15360} = \frac{43 \cdot 16 + 59}{15360} = \frac{43 \cdot 16 + 59}{15360} = \frac{688 + 59}{15360} = \frac{747}{15360} = \frac{249}{5120}.$$

4. חשב את אורך הקשת של העקומה $y = \frac{1}{16}x^4 + \frac{1}{2x^2}$ בתחום $4 \leq x \leq 5$

$$y = \frac{1}{16}x^4 + \frac{1}{2x^2} \rightarrow y' = \frac{1}{4}x^3 - \frac{1}{4x^3}, (y')^2 = \frac{1}{16}x^6 + \frac{1}{16x^6} - \frac{1}{2}, \sqrt{(y')^2 + 1} = \frac{1}{4}x^3 + \frac{1}{4x^3},$$

$$\int \sqrt{(y')^2 + 1} dx = \frac{1}{16}x^4 - \frac{1}{2x^2} = L(x), L(5) - L(4) = \left(\frac{625-256}{16} - \frac{1}{50} + \frac{1}{32}\right) = \frac{738-160+25}{800} = \frac{603}{800}.$$

$$\int_1^{\infty} \frac{\sin(5x)}{x \ln x} dx = ?, f(x) = \frac{1}{x \ln x}, g(x) = \sin(5x), \int_a^b \sin(5x) dx =$$

$$= \frac{-\cos(5x)}{5} \Big|_a^b = \frac{-\cos(5b) + \cos(5a)}{5}, \left| \int_a^b \sin(5x) dx \right| \leq \frac{1+1}{5} = 0.4. \lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{x \ln x} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{\infty \cdot \infty} = 0.$$

$$\left(\frac{1}{x \ln x}\right)' = -\frac{\ln x + x \cdot (1/x)}{(x \ln x)^2} = -\frac{\ln x + 1}{(x \ln x)^2}. (f' < 0) \leftrightarrow (x > (1/e))$$

לכן האינטגרל מתכנס לפי משפט דיריכלה להתכנסות אינטגרלים לא אמיתיים.

$$\left(\frac{1^7 + 2^7 + 3^7 + \dots + n^7}{n^8}\right) = \frac{1}{n} \left(\left(\frac{1}{n}\right)^7 + \left(\frac{2}{n}\right)^7 + \dots + \left(\frac{n}{n}\right)^7\right)$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{1^7 + 2^7 + 3^7 + \dots + n^7}{n^8}\right) = \int_0^1 x^2 dx = \frac{x^3}{3} \Big|_0^1 = \frac{1-0}{3} = \frac{1}{3}.$$

א .7

הטור $a_n = \frac{(n!)^2}{(2n)!}, a_{n+1} = \frac{((n+1)!)^2 (2n)!}{(n!)^2 (2n+2)!} = \frac{(n+1)^2}{(2n+1)(2n+2)} = \frac{n+1}{2(2n+1)}. \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_{n+1}}{a_n} = \frac{1}{4} < 1$
מתכנס לפי מבחן דיאלמברט

ב: $a_n = n^2 \cdot \sin^3 \frac{1}{n}, b_n = \frac{1}{n}, \frac{a_n}{b_n} = \frac{n^2 \cdot \sin^3 \frac{1}{n}}{1/n} = \frac{\sin^3 \frac{1}{n}}{1/n^3} = \left(\frac{\sin(1/n)}{1/n}\right)^3. \lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{a_n}{b_n}\right) = 1$
לפי משפט השוואת הגבול הטור מתבדר כי הטור ההרמוני מתבדר.

ג: $\sum_{n=2}^{\infty} \left(\frac{2n^2-3}{2n^2+5}\right)^n \cdot \sqrt[n]{a_n} = \left(\frac{2n^2-3}{2n^2+5}\right)^n \cdot \lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{a_n} = ?, \left(\frac{2n^2-3}{2n^2+5} - 1\right)n^2 = \frac{-2n^2}{2n^2+5} \lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{a_n} = e^{-1} < 1$
הטור מתכנס לפי מבחן השרש.

ד: $a_n = (-1)^n \frac{\sin(n!) \sqrt{n}}{n^2 \cdot \ln n}, |a_n| \leq \frac{1 \cdot \sqrt{n}}{n^2 \cdot \ln n} = \frac{1}{n^{1.5} \cdot \ln n} \leq \frac{1}{n^{1.5}}.$ כיון שטור האיברים בהחלט מתכנס, הטור מתכנס בהחלט ולכן מתכנס.

ה: $a_n = \frac{(\ln n)^2}{2n} > \frac{1}{2n}$ והטור גדול מטור מתבדר ולכן בעצמו מתבדר.